

ANALIZA UTICAJA DOGAĐAJA NA LOKALNU ZAJEDNICU

ANALYSIS OF THE IMPACT OF EVENTS ON THE LOCAL COMMUNITY

Anja Stojković, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad*

Oblast: MENADŽMENT DOGAĐAJA – PROJEKTNI MENADŽMENT

Kratak sadržaj – U radu je detaljno analiziran uticaj lokalno organizovanih događaja na zajednicu. Cilj je identifikovati strategije i pristupe koji mogu poboljšati pozitivne efekte događaja, minimizirati potencijalne negativne uticaje i doprineti održivom razvoju zajednice. Predmet istraživanja ovog rada jeste praktična primena EMBOK modela u organizaciji lokalnih događaja s fokusom na unapređenje njihovog uticaja na lokalnu zajednicu.

Ključne reči: Događaji, EMBOK model, lokalna zajednica

Abstract – The paper thoroughly examines the impact of locally organized events on the community. The aim is to identify strategies and approaches that can enhance the positive effects of events, minimize potential negative impacts, and contribute to the sustainable development of the community. The subject of this research is the practical application of the EMBOK model in the organization of local events with a focus on improving their impact on the local community.

Keywords: Events, EMBOK model, local community

1. UVOD

Predmet istraživanja rada jeste analiza konkretnih primera primene EMBOK modela u organizaciji lokalnih događaja, s posebnim naglaskom na poboljšanje njihovog uticaja na lokalnu zajednicu.

.Kroz teorijski okvir, metodologiju istraživanja i analizu ključnih faktora, teži se pružanju dubokog uvida u dinamiku odnosa između događaja i lokalnih zajednica, doprinoseći tako širem razumevanju njihove međuzavisnosti i značaja u savremenom društvu.

Teorijski aspekt rada obuhvata sistematsko prikupljanje i analizu relevantnih stručnih i naučnih izvora. Empirijski deo rada, s druge strane, zasniva se na kombinaciji kvalitativnog i kvantitativnog pristupa istraživanju.

Korišćeni su:

1. instrumenti istraživanja poput anketnog upitnika;

metodi donošenja pojedinačnih zaključaka na temelju opšteg mišljenja.

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bio dr Nenad Simeunović.

Pri izradi rada korišćena je kako strana, tako i domaća literatura, uključujući elektronske izvore, kako bi se na osnovu analiziranih podataka došlo do zaključaka samog istraživanja.

Rad se sastoji od deset sekcija koje obuhvataju različite aspekte analize uticaja lokalno organizovanih događaja na zajednicu. Prvi deo rada se bavi teorijskim okvirom, uključujući nastanak i razvoj događaja, definiciju, svrhu, i klasifikaciju, kao i pregled koncepta analize uticaja događaja, EMBOK modela, dosadašnjih istraživanja i teorijskih pristupa. Nakon teorijskog okvira, u drugoj sekciji sledi metodologija istraživanja, gde se objašnjava izbor metoda analize uticaja događaja, odabir uzorka i prikupljanje podataka. Ključni faktori uticaja događaja, uključujući ekonomske, društvene i ekološke aspekte, obrađeni su u trećoj sekciji. Četvrti deo posvećen je analizi uticaja kulturnih događaja, a peti se fokusira na sportske događaje, uključujući primer Olimpijskih igara. Šesta sekcija istražuje vezu između događaja i turizma, uz primere kao što je Exit festival u Novom Sadu. U sedmoj sekciji razmatra se evaluacija društvenog kapitala i praćenje promena u međuljudskim odnosima usled događaja. Osmi deo istražuje održivost događaja i njihov dugoročni uticaj, uključujući implementaciju održivih praksi. Zaključno, deseta sekcija predstavlja istraživački deo rada koji obuhvata metodologiju, generalnu percepciju lokalnih događaja i njihov uticaj na različite segmente u zajednici. Na osnovu tih rezultata, predložene su mere unapređenja kojima će se poboljšati uticaj lokalno organizovanih događaja na zajednicu.

2. DOGAĐAJI

Događaji predstavljaju dinamičan fenomen sa različitim karakteristikama, proizilazeći iz raznolikih sfera poput dokolice, poslovanja i turizma. Klasična definicija obuhvata skupove sa određenim mestom, vremenom, učesnicima, motivima i ciljevima. [1] U ekonomskom smislu, događaji predstavljaju ponudu usmerenu ka zadovoljenju specifičnih i heterogenih potreba potrošača. Postoji raznolika tipologija događaja koja obuhvata mega događaje, hallmark događaje i glavne događaje, svaki sa svojim karakterističnim atributima u sportskom, poslovnom, kulturnom, umetničkom/zabavnom i drugim sferama.

3. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Metodologija istraživanja ključna je za analizu uticaja događaja na lokalnu zajednicu. Kvalitativne metode pružaju dublje razumevanje subjektivnih iskustava, dok kvantitativne omogućavaju objektivno ispitivanje uzročnih veza. U odabiru uzorka, važno je uzeti u obzir

geografske i kulturne specifičnosti. Kombinacija anketa, intervjua i radionica pruža holistički uvid u ekonomske, socijalne i subjektivne aspekte. Participativne metode, uključujući saradnju s lokalnim liderima, doprinose relevantnim i održivim rezultatima. [2]

4. KLJUČNI FAKTORI UTICAJA DOGAĐAJA

Ekonomika dinamika događaja ima ključnu ulogu u oblikovanju njihovog ukupnog uticaja na lokalnu zajednicu. Povećanje prihoda, uzrokovano turističkim aktivnostima i prodajom ulaznica, često dovodi do značajnog finansijskog unapređenja lokalne ekonomije. [3] Osim direktnih ekonomskih dobitaka, važno je istaći stvaranje privremenih radnih mesta tokom organizacije događaja, što doprinosi smanjenju nezaposlenosti i postavlja temelje za dugoročni ekonomski podsticaj.

Kada je reč o društvenim aspektima događaja, oni igraju ključnu ulogu u unapređenju socijalne integracije i promeni unutar zajednice. Festivali, sportska takmičenja i kulturni događaji pružaju platformu za okupljanje različitih segmenata zajednice, jačajući međuljudske veze i podstičući osećaj pripadnosti.

U analizi ekoloških aspekata događaja, naglasak je na održivosti i smanjenju zagađenja. Smanjenje ugljeničnog otiska, upotreba obnovljive energije, smanjenje otpada i edukacija učesnika o očuvanju životne sredine predstavljaju ključne mere. Važno je odabrati lokacije događaja s obzirom na ekološku osetljivost, izbegavajući negativan uticaj na prirodne ekosisteme.

5. ANALIZA UTICAJA KULTURNIH DOGAĐAJA

Kulturni događaji igraju ključnu ulogu u razvoju lokalnih zajednica, pružajući im priliku za kulturni procvat i postajući središte kulturnog života. Kroz umetničke performanse, festivale i izložbe, ovi događaji ne samo da pružaju zabavu već podržavaju i lokalne umetnike, promovišući njihovu kreativnost i kulturni identitet. Učestvovanje u kulturnim događajima takođe igra ključnu ulogu u oblikovanju kulturne identifikacije zajednice, jačajući osećaj pripadnosti i ponosa među stanovnicima. Pored toga, podrška kulturnim manifestacijama doprinosi očuvanju tradicija, običaja i umetničkog nasleđa, čineći kulturne događaje nezaobilaznim elementom u izgradnji i održavanju identiteta lokalne zajednice tokom vremena

6. SPORTSKI DOGAĐAJI I LOKALNA ZAJEDNICA

Sportski događaji privlače turiste, povećavaju ekonomske prihode kroz potrošnju, podržavaju razvoj malih preduzeća i dovode do infrastrukturnih poboljšanja. U zajednici doprinose podrškom lokalnim sportskim timovima, razvojem sportskih infrastruktura, promocijom sportskih vrednosti i jačanjem socijalnih veza. Ovi događaji oblikuju identitet sportske zajednice, pružajući prilike mladima za uključivanje u sportske aktivnosti i unapređujući fizičko zdravlje zajednice.

7. DOGAĐAJI I TURIZAM

Organizacija događaja, poput festivala, ima značajan uticaj na lokalnu ekonomiju kroz turistički priliv. Posetioци troše novac na smeštaj, hranu, prevoz i suvenire, direktno doprinoseći ekonomiji. Takođe, događaji

iniciraju razvoj turističkih atrakcija i infrastrukture, poboljšavajući ugled destinacije. Događaji su i ključni u marketingu destinacije, koristeći se medijskom pokrivenošću, društvenim mrežama i drugim kanalima za privlačenje turista. [4] Exit festival u Novom Sadu predstavlja dobar primer, privlačeći posetioce iz celog sveta i doprinoseći turističkom sektoru grada.

8. EVALUACIJA DRUŠTVENOG KAPITALA

Istraživanje društvenog kapitala fokusira se na promene i uticaj kulturnih događaja na međuljudske veze. [5] Društveni kapital obuhvata mreže veza, poverenje i zajedničke vrednosti. Kulturni događaji aktiviraju ove elemente, jačajući temelje društvenog kapitala. Kulturni događaji, poput festivala, doprinose jačanju međuljudskih odnosa kroz otvoren dijalog, volonterske aktivnosti i osećaj zajedništva. Praktični podaci iz istraživanja sprovedenog u Londonu pokazuju značajan porast volonterskih aktivnosti u zajednici tokom kulturnih događaja, ukazujući na pozitivan uticaj na međuljudske odnose. Ove promene doprinose razvoju zajednice i dugoročno ojačavaju veze među građanima.

9. DUGOROČNI EKOLOŠKI, DRUŠTVENI I EKONOMSKI UTICAJ

Danas, postoji sveopšte priznanje da manifestacije, poput festivala, koncerata i drugih događaja, imaju značajan uticaj na životnu sredinu i lokalne zajednice. Uprkos tome, prepoznaje se i potreba za očuvanjem kulturnog i zabavnog aspekta ovih događaja. Upravo u tom kontekstu, implementacija održivih praksi predstavlja ključnu strategiju koja omogućava organizatorima događaja da istovremeno ostvare svoje ciljeve i doprinesu globalnom naporu očuvanja planete. Dugoročni efekti manifestacija pružaju dubok uvid u to kako različiti događaji ne samo što zadovoljavaju trenutnu potrebu za zabavom i kulturnim iskustvom već grade osnove za održivu budućnost

10. ISTRAŽIVAČKI DEO RADA

Predmet istraživanja predstavlja stavove ispitanika o značaju i uticaju lokalno organizovanih događaja na njihovu zajednicu.

Ovo istraživanje ima za cilj dublje razumevanje percepcije lokalnog stanovništva vezano za lokalno organizovane događaje.

10.1. Metod i instrument istraživanja

Istraživanje je imalo kvantitativni pristup, a podaci su prikupljeni putem ankete. Kao sredstvo istraživanja koristio se elektronski upitnik kreiran putem Google Documents. Upitnik je obuhvatao 15 pitanja, raspoređenih u tri grupe, sa ponuđenim opcijama odgovora. Anketa je strukturirana u nekoliko segmenata kako bi se dobili opšti uvidi o stavovima i ponašanjima ispitanika. Prva celina obuhvata demografske podatke, drugi deo je usmeren na procenu učestalosti prisustvovanja lokalno organizovanim događanjima i značaju koje ispitanici pridaju tim događajima za zajednicu. Treći deo se fokusira na uticaj različitih vrsta događaja na lokalnu zajednicu, uključujući sportske, kulturne i muzičke manifestacije.

10.2. Diskusija

Istraživanje, sprovedeno putem ankete na osnovu Google Documents, pruža uvid u percepciju lokalnog stanovništva o uticaju lokalno organizovanih događaja. Analiza demografskih podataka ukazuje na pretežno učešće ženske populacije, s dominantnom mlađom demografijom, što može uticati na generalizaciju rezultata. Pored toga, uočava se izazov u povećanju učešća na događajima, a većina ispitanika izveštava o povremenom ili retkom prisustvu, ističući potrebu za unapređenjem marketinških strategija radi podsticanja interesovanja. EMBOK metodologija se prepoznaje kao ključni alat za ciljanje specifičnih demografskih grupa i optimizaciju upotrebe društvenih mreža, što može značajno unaprediti privlačnost događaja. Ovi nalazi ukazuju na potrebu za prilagođavanjem marketinških pristupa kako bi se bolje odgovorilo na potrebe raznolike publike i povećala prisutnost na događajima. Istaknuta je pozitivna percepcija značaja lokalnih događaja i naglašava se podrška društvenoj koheziji, ekonomskom razvoju, turizmu i edukaciji. Kulturni događaji se posebno izdvajaju kao najuticajniji, sa snažnom podrškom u smislu edukativne vrednosti. Visoka podrška takođe postoji za ekološke inicijative, reflektujući rastuću ekološku svest u zajednici. Ekonomska dimenzija je takođe prepoznata, sa velikom većinom koja vidi doprinos događaja lokalnoj ekonomiji i turizmu.

10.3 Mera unapređenja lokalnih događaja

Istraživanje je identifikovalo niz ključnih mera za unapređenje lokalnih događaja. Efikasne marketinške strategije igraju ključnu ulogu u ovom procesu, uključujući personalizaciju poruka prema interesima različitih demografskih grupa, redovan angažman na društvenim mrežama i eksperimentisanje s novim komunikacionim kanalima poput podcastova i vlogova. Primena EMBOK metodologije u marketinškom planiranju omogućava detaljnu analizu ciljne publike, što omogućava personalizaciju marketinških poruka.

Aktivnosti na društvenim mrežama su od suštinskog značaja, uz optimalno korišćenje platformi, kreiranje privlačnih sadržaja poput video-zapisa i interaktivnih anketa, i praćenje analitike angažmana. Korišćenje informativnih materijala podrazumeva precizno oblikovanje letaka i postera prema smernicama EMBOK metodologije, ističući ključne benefite i vrednosti događaja.

Održivost događaja je ključna, uključujući konkretne mere za smanjenje zagađenja i edukaciju posetilaca o ekološkim praksama. Inkluzivnost ekonomske dimenzije podrazumeva praćenje i ravnotežnu raspodelu ekonomskih benefita unutar zajednice, podržavajući lokalno preduzetništvo i male biznise.

Kontinuirani dijalog s zajednicom je od suštinskog značaja, uključujući aktivnu komunikaciju putem anketa, foruma ili društvenih mreža kako bi se stalno prikupljala povratna informacija. Saradnja s lokalnim institucijama, uključujući partnerstva s lokalnim vlastima, doprinosi infrastrukturnoj podršci i boljim uslovima za održavanje događaja.

Ove mere zajedno čine sveobuhvatan pristup unapređenju lokalnih događaja, stvarajući događaje koji su personalizovani, održivi, ekonomski inkluzivni i prilagođeni potrebama zajednice.

11. ZAKLJUČAK

Kontinuirano praćenje i prilagođavanje aspekata događaja u skladu sa potrebama zajednice ključno je za dugoročni uspeh lokalnih manifestacija. Ova dinamičnost zahteva stalnu komunikaciju između organizatora događaja, lokalnih vlasti i samih građana. Aktivna saradnja između ovih aktera doprinosi stvaranju događaja koji nisu samo prilagođeni trenutnim potrebama zajednice, već i odražavaju njen evolutivni karakter. Stalni dijalog s lokalnim zajednicama omogućava organizatorima događanja da blagovremeno prepoznaju promene u interesovanjima i potrebama građana. Na taj način, događaji mogu pružiti iskustva koja su autentična i relevantna za lokalnu zajednicu. Otvorenost za sugestije i povratne informacije iz zajednice stvara osećaj vlasništva i pripadnosti, što dodatno jača veze između događaja i građana. Saradnja sa lokalnim vlastima ima ključnu ulogu u obezbeđivanju infrastrukturne podrške i resursa za događaje. Partnerstva sa lokalnim institucijama mogu omogućiti bolju logističku podršku, poboljšane bezbednosne mere i pristup dodatnim sredstvima koja podržavaju održivost događanja. Osim toga, zajednički rad na promociji događaja može znatno proširiti vidljivost i dopreti do šire publike. Usmeravanje ka edukativnim, ekološki održivim i ekonomski korisnim manifestacijama ne samo da doprinosi kvalitetu života u zajednici već i gradi temelje za dugoročni razvoj. Ova istraživanja ne bi trebala biti samo refleksija trenutnog stanja, već i vodič za kontinuirano poboljšanje lokalnih događaja u korist svih članova zajednice.

LITERATURA

- [1] [1] Beeton, S. (2006). Residents' support in major local events: leeds pride. *Tourism Analysis*, 21(5), 451-464.
- [2] Lewis (2015). Qualitative inquiry and research design: choosing among five approaches. *Health Promotion Practice*, 16(4), 473-475.
- [3] Dwyer, L., Forsyth, P, and Spurr, R. (2005). Estimating the impacts of special events on an economy, *Journal of Travel Research*, 43(4), 351-359.
- [4] Getz, D., & Page, S. J. (2016). *Event studies: Theory, research, and policy for planned events*. Routledge.
- [5] Smith, A. (2010). The Impact of Cultural Events on Social Capital. In S. Matarasso (Ed.), *Cultural Value and Social Capital* (pp. 71–84)

Kratka biografija: Anja Stojković, rođena je u Novom Sadu 1999. godine. Master rad na Fakultetu tehničkih nauka iz oblasti Projektnog menadžmenta – Menadžment događaja – odbranila je 2024. godine.

Kontakt: stojkovicanja03@gmail.com